

**คู่มือแนวทางการปฏิบัติของ ทอ.
ต่อ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปราม
การทรمانและการกระทำ
ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕**

กรมกำลังพลทหารอากาศ

โทร.๒-๑๒๔๕

**คู่มือแนวทางการปฏิบัติของ ทอ.
ต่อ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปราม
การทรمانและการกระทำ
ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕**

กรมกำลังพลทหารอากาศ

โทร.๒-๑๒๔๕

สารบัญ

	หน้า
■ กล่าวทั่วไป	๑
■ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕	๕
■ การปกครองบังคับบัญชาทหาร การฝึก การดำรงวินัยต่อกำลังพลที่กระทำผิดวินัยทหาร	๙
■ การปฏิบัติของกองกำลังป้องกันชายแดน	๑๒
■ การปฏิบัติการตรวจค้นทางเรือ	๑๕
■ การระวางป้องกันที่ตั้ง	๑๖
■ การควบคุมฝูงชน	๑๙
■ การต่อต้านการก่อการร้าย	๒๓
■ แบบการแจ้งการควบคุมตัวและแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว	๒๔
■ เอกสารอ้างอิง	๓๒

คู่มือแนวทางการปฏิบัติรองรับต่อ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้อุบัติเหตุ พ.ศ.๒๕๖๕ และ พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติม

กล่าวทั่วไป

- ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาการต่อต้านการทรมานฯ เมื่อ ๒ ต.ค.๕๐ ซึ่งส่งผลทำให้อนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย ตั้งแต่ ๑ พ.ย.๕๐ เป็นต้นมา
- ประเทศไทยลงนามในอนุสัญญาอัมฮาย เมื่อ ๙ ม.ค.๕๕ ซึ่งเป็นการยอมรับว่าไทยเห็นด้วยกับหลักการของอนุสัญญาฯ และจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ในอนาคต
- ปี ๒๕๕๐ นับตั้งแต่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ กระทรวงยุติธรรม (ยธ.) ได้ศึกษาแนวทางแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ โดยในเบื้องต้นได้ศึกษารูปแบบของการเพิ่มฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ปี ๒๕๕๗ คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปนำเสนอรายงานประเทศด้วยวาจาต่อคณะกรรมการสหประชาชาติฯ โดยได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำกฎหมายรองรับอนุสัญญาฯ จึงได้กลับมาทบทวนรูปแบบการยกร่างกฎหมายรองรับอนุสัญญาฯ โดยเปลี่ยนเป็นการจัดทำพระราชบัญญัติเฉพาะ และนำหลักการของอนุสัญญาอัมฮาย ซึ่งประเทศไทยลงนามเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ มารวมเป็นร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับเดียว เนื่องจากมีลักษณะความผิดที่ใกล้เคียงกับการทรมานฯ
- จากนั้น ได้ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ยกร่าง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้อุบัติเหตุ พ.ศ. และเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามลำดับ ซึ่งต่อมา ได้มีการประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๒๔ ต.ค.๖๕
- ทุกหน่วยงานจะต้องมีการปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติฯ โดยจัดทำระเบียบกลางเพื่อวางแนวปฏิบัติ รวมถึงอบรมให้ความรู้แก่หน่วยปฏิบัติทุกหน่วยผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบ Online และ Onsite ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ผ่านทางสื่อ Social Media เพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๒ ก.พ.๖๖ ประกอบด้วย ๕ หมวด ๑ บทเฉพาะกาล รวม ๔๓ มาตรา

➤ **หมวด ๑ บททั่วไป** กำหนดฐานความผิด ๑) กระทำทรมาน ๒) กระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ ๓) กระทำให้บุคคลสูญหาย/กำหนดห้ามทรมาน/กระทำการที่โหดร้ายฯ และกระทำให้บุคคลสูญหายในทุกสถานการณ์/ห้ามผลักดันบุคคลกลับไปเผชิญอันตราย/กำหนดให้สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้/กำหนดให้ญาติหรือบุคคลใกล้ชิดเป็นผู้เสียหายด้วย/รวมทั้งกำหนดให้สืบสวน จนกว่าจะพบบุคคลสูญหายและทราบพฤติการณ์และบุคคลที่กระทำความผิด

➤ **หมวด ๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย** จัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน กฎหมาย นิติวิทยาศาสตร์ แพทย์นิติเวช แพทย์จิตเวชร่วมเป็นกรรมการ/ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ/กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นฝ่ายเลขานุการ

➤ **หมวด ๓ การป้องกันการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย** กำหนดให้ทุกหน่วยงาน ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่จับกุมและควบคุมตัว/จัดทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว/ กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลของผู้ถูกจำกัดเสรีภาพ/กำหนดให้มีมาตรการระงับการกระทำความผิด และเยียวยาความเสียหายเบื้องต้น/กำหนดมาตรการในการดำเนินการกรณีมีการเสียชีวิตระหว่างควบคุมตัว/ กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งข้อมูลที่กระทำการโดยสุจริต

➤ **หมวด ๔ การดำเนินคดี** กำหนดให้หลายหน่วยงานสามารถดำเนินคดีได้ กำหนดให้มีการรายงาน ความคืบหน้าของคดีอย่างต่อเนื่อง/กำหนดให้อายุความของความผิดอุ้มหายยังไม่เริ่มนับจนกว่าจะทราบชะตากรรม ของผู้เสียหาย/กำหนดให้แจ้งสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทนและสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย/ กำหนดให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลที่มีเขตอำนาจทุกกรณี รวมถึงคดีที่ทหารเป็นผู้กระทำความผิด

➤ **หมวด ๕ บทกำหนดโทษ** กำหนดระวางโทษความผิดฐานกระทำทรมาน กระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และกระทำให้บุคคลสูญหาย/เหตุเพิ่มโทษและเหตุบรรเทาโทษ/ ความผิดฐานสมคบ/ความผิดฐานสนับสนุน/รวมทั้งกำหนดโทษแก่ผู้บังคับบัญชาที่ทราบถึงการกระทำความผิด ของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วไม่ดำเนินการป้องกันหรือระงับการกระทำความผิดนั้น

➤ **บทเฉพาะกาล** กำหนดให้การกระทำทำให้บุคคลสูญหายก่อนวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ ได้รับการสืบสวนบุคคลจนกว่าจะพบ ทราบพฤติการณ์การกระทำความผิด และผู้กระทำความผิด

คำนิยาม

- **ผู้เสียหาย** หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจจากการกระทำความผิดที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำที่บุคคลสูญหาย และให้หมายความรวมถึงสามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส ผู้อุปการะและผู้อยู่ในอุปการะของผู้ถูกระทำให้สูญหาย รวมถึงผู้เสียหายอื่นที่ไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้
- **เจ้าหน้าที่ของรัฐ** หมายความว่า บุคคลซึ่งใช้อำนาจรัฐหรือได้รับมอบอำนาจ หรือได้รับการแต่งตั้ง อนุญาต สนับสนุน หรือยอมรับโดยตรงหรือโดยปริยายจากผู้มีอำนาจรัฐให้ดำเนินการตามกฎหมาย
- **ควบคุมตัว** หมายความว่า การจับ คุมตัว ชัง กักตัว กักขัง หรือกระทำด้วยประการอื่นใด ในทำนองเดียวกันอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล

บทกำหนดโทษ

- ❖ ผู้กระทำความผิดรับโทษตามระดับความรุนแรง โดยรับโทษต่ำสุดห้าปีสูงสุดถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับสูงสุดหนึ่งล้านบาท อีกทั้งกำหนดโทษแก่ผู้สมคบ ผู้สนับสนุน รวมถึงผู้บังคับบัญชาที่รู้การกระทำความผิดของผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วเพิกเฉย ไม่ดำเนินการป้องกัน หรือระงับการกระทำความผิดนั้น
- ❖ การป้องกัน กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน มีอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นฝ่ายเลขาฯ นอกจากนี้ ยังกำหนดมาตรการป้องกันอื่นๆ อาทิ การบันทึกภาพและเสียงในขณะจับกุม และการจัดทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว เป็นต้น
- ❖ การปราบปราม ได้เปิดโอกาสให้หลายหน่วยงานสามารถดำเนินคดีได้ ได้แก่ พนักงานอัยการ ฝ่ายปกครอง พนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้ พนักงานอัยการสามารถตรวจสอบ และกำกับการสอบสวนได้และให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ
- ❖ การเยียวยา ได้กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย รวมถึงครอบครัวผู้เสียหาย ซึ่งมีทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การเยียวยาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน

ทอ.กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อุทธรณ์ พ.ศ.๒๕๖๕ และพระราชกำหนดฯ แก้ไขเพิ่มเติม

ทัศนคติ (Mindset) กำลังพลของ ทอ.ทุกระดับ ควรปรับทัศนคติในเชิงบวกต่อพระราชบัญญัติฯ นี้ โดยใช้พระราชบัญญัติฯ เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดพลาด หรือละเมิดต่อผู้รับผลกระทบ โดยหากปฏิบัติตามกรอบที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะมีส่วนสำคัญทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ลุล่วงไปได้ด้วยดี และจะได้รับการคุ้มครองป้องกันไม่ทำให้ต้องรับผิดชอบทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางวินัย รวมถึงข้าราชการทหาร และประชาชนทุกคนต่างได้รับความคุ้มครองภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนที่ดียิ่งขึ้น แต่หากพิจารณาว่าพระราชบัญญัติฯ นี้ เป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงานอาจส่งผลให้ละเลย ไม่ปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจนำไปสู่การปฏิบัติที่ผิดพลาดเกินกว่าเหตุละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน และหากถูกร้องเรียนจากผู้เสียหายจะเกิดผลกระทบทั้งผู้ปฏิบัติงาน และผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ขยายเป็นวงกว้าง

การปฏิบัติในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องในการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนของ ทอ. จำแนกได้เป็น ๒ กรณี

- ๑) กรณีการดำเนินการภายในองค์กรหรือหน่วยทหาร เช่น การปกครองบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา นายทหารปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนทหารหรือนายทหารนักเรียน ครูฝึกปฏิบัติต่อทหารใหม่ ผู้คุมเรือนจำทหารปฏิบัติต่อนักโทษในเรือนจำทหาร เป็นต้น
- ๒) กรณีที่ทหารกระทำต่อบุคคลภายนอกหรือผู้ต้องสงสัยกระทำคามผิด เช่น ทหารที่ทำหน้าที่ บังคับใช้กฎหมาย การตั้งด่านตรวจค้นหรือจับกุมผู้ต้องสงสัยลักลอบขนยาเสพติด ค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าว เข้าเมืองผิดกฎหมาย การระงับป้องกันที่ตั้งหน่วย การต่อต้านการก่อการร้าย หรือการปราบปรามการจลาจล เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

โดยที่เจ้าหน้าที่ทหาร ถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ทหารเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามกรอบของกฎหมาย จึงสมควรมีแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะ จับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ ดังนี้

ข้อ ๑ การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำ ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ ให้ยึดถือแนวทางตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำทำให้บุคคลสูญหายว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว พ.ศ.๒๕๖๖

ข้อ ๒ ในแนวทางนี้

“เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ทหารผู้มีหน้าที่และอำนาจ ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ทุกระดับ ทุกตำแหน่ง บุคคลธรรมดาที่ใช้อำนาจรัฐ หรือได้รับมอบอำนาจ หรือได้รับแต่งตั้ง อนุญาตสนับสนุน หรือยอมรับโดยตรง หรือโดยปริยายจากผู้มีอำนาจรัฐให้ดำเนินการตามกฎหมาย

“สิ่งบันทึกภาพและเสียง” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับภาพและเสียงที่บันทึก ลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น

“การบันทึกภาพและเสียง” หมายความว่า การจัดทำข้อมูลสิ่งบันทึกภาพและเสียงด้วยวิธีการ ต่อเนื่องด้วยลำดับภาพและเสียง โดยมีได้มีการติดต่อเพิ่มเติมลงในภาพและเสียงที่ได้มีการบันทึกไว้

“ศูนย์รับแจ้ง” หมายความว่า สถานที่ซึ่งพนักงานอัยการ นายอำเภอ หรือผู้อำนวยการสำนัก การสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กำหนดขึ้นสำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการทรมาน และการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

หมวด ๑
การบันทึกภาพและเสียง
ส่วนที่ ๑

การบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะจับและควบคุม จนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถกระทำได้อีก ก็ให้บันทึกเหตุอันเป็นหลักฐานไว้ในตามแบบที่กำหนดท้ายแนวทางนี้

เหตุสุดวิสัย หมายความว่ารวมถึง เหตุที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันซึ่งไม่อาจป้องกันทำให้ไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ ซึ่งได้กระทำด้วยความสุจริต หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการจับกุมและควบคุมที่ทำให้ไม่อาจจะบันทึกภาพและเสียงได้ เช่น เกิดการต่อสู้ขัดขวางแล้วเกิดความเสียหายต่ออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง หรือเป็นความผิดซึ่งหน้า ซึ่งมีได้อยู่ในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ เป็นต้น

เมื่อเหตุสุดวิสัยตามวรรคสองสิ้นสุดลงแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบดำเนินการบันทึกภาพและเสียงในทันทีเท่าที่จะสามารถกระทำได้อีก

ในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายผู้ถูกจับและควบคุมจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนท้องที่ที่มีการจับกุมไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้เจ้าหน้าที่ทหารที่ได้รับมอบหมายในการเคลื่อนย้ายผู้ถูกจับ และควบคุมตัวดำเนินการตามวรรคแรกด้วย

ข้อ ๔ การบันทึกภาพและเสียงให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

(๑) ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงที่รัฐจัดหาให้ หรือกรณีจำเป็นอาจใช้อุปกรณ์อื่นใด ที่สามารถบันทึกภาพเหตุการณ์และเสียงได้ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เห็นผู้ถูกควบคุมตัว พฤติการณ์ในขณะจับ และควบคุมที่เกิดขึ้น และสามารถเปิดสิ่งบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวเพื่อตรวจสอบได้ จนกว่าจะมีการจัดเก็บการบันทึกภาพและเสียงไว้แล้ว ตามข้อ ๕

(๒) ห้ามกระทำการใดๆ ด้วยความจงใจที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบันทึกภาพและเสียงลดลง

ส่วนที่ ๒

การจัดเก็บและการเผยแพร่สิ่งบันทึกภาพและเสียง และบันทึกการควบคุมตัว

ข้อ ๕ การจัดเก็บข้อมูลภาพและเสียงบันทึกลงในระบบบันทึกข้อมูลภาพและเสียง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้เป็นเจ้าของเครื่องบันทึกภาพและเสียงนำข้อมูลการบันทึกภาพและเสียง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายบันทึกลงในระบบการจัดเก็บข้อมูลทันทีที่สิ้นสุดการจับและควบคุม ซึ่งข้อมูลภาพและเสียงจากเครื่องบันทึกภาพและเสียงที่ติดตัวเจ้าหน้าที่ทหารตั้งแต่เริ่มการจับและควบคุมจนถึงการส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป

(๒) ให้หัวหน้าหน่วยงานของเจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบจัดให้มีระบบบันทึกข้อมูลภาพและเสียง และมอบหมายเจ้าหน้าที่ในการควบคุม เก็บรักษาข้อมูลบันทึกภาพและเสียง ตามมาตรา ๒๒

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารผู้จับและควบคุมส่งมอบข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีระบบบันทึกข้อมูลภาพและเสียง และมอบเจ้าหน้าที่ในการควบคุม เก็บรักษาข้อมูลบันทึกภาพและเสียง ตามมาตรา ๒๒ ไว้อีกส่วนหนึ่งด้วย

(๓) ให้ สอ.ทอ.รับผิดชอบในการจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูล และขั้นตอนวิธีการนำข้อมูลภาพ และเสียงลงในระบบจัดเก็บข้อมูลเพื่อเป็นศูนย์จัดเก็บข้อมูลของ ทอ.อีกทางหนึ่งตาม (๒)

(๔) การจัดเก็บข้อมูลการบันทึกภาพและเสียงของเจ้าหน้าที่ทหาร นอกจากจะจัดเก็บไว้ตาม (๓) แล้ว ให้หัวหน้าหน่วยงานตาม (๒) จัดส่งข้อมูลบันทึกภาพและเสียงไปเก็บรวมไว้ที่ระบบคลาวด์กลางภาครัฐของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น อ้างอิง และป้องกันข้อมูลสูญหายด้วย

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบจัดทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว ตามมาตรา ๒๓ ตามแบบที่แนบท้ายแนวทางนี้เป็นหลักฐาน โดยจะจัดเก็บไว้เป็นเอกสาร หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใดก็ได้ โดยให้จัดเก็บไว้ที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และทั้งนี้ จะสำเนาเก็บไว้ที่ทำการของเจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบ ซึ่งได้จัดทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวก็ได้

ข้อ ๗ ห้ามผู้ใดแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดต่อ ลบ ทำลาย คัดลอก หรือเปิดเผย สิ่งบันทึกภาพ และเสียงในรูปแบบประการใดๆ เว้นแต่ การคัดลอก หรือเปิดเผยนั้น เป็นการดำเนินการตามกฎหมาย หรือเป็นไปเพื่อการสืบสวนสอบสวนหรือการพิจารณาคดี หรือการดำเนินการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดไว้

ส่วนที่ ๓

ระยะเวลาการเก็บรักษา และการยกเลิกการเก็บ

ข้อ ๘ ข้อมูลการบันทึกภาพและเสียงให้เก็บรักษาไว้จนกว่าคดีที่ถูกจับกุมถึงที่สุด หรือขาดอายุความ เว้นแต่ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หากผู้ถูกจับและควบคุมให้การต่อพนักงานสอบสวนโดยสมัครใจว่า ขณะถูกจับและควบคุม เจ้าหน้าที่ทหารมิได้กระทำการทรมาน หรือกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือกระทำการให้บุคคลสูญหาย อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ และยินยอมให้ยกเลิกการเก็บข้อมูลการบันทึกภาพและเสียงนั้นได้ และหากไม่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ กรณีเช่นนี้ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบยกเลิกการเก็บข้อมูลการบันทึกภาพ และเสียงดังกล่าวได้ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกจับและควบคุม

(๒) กรณีคดีที่ถูกจับและควบคุมอยู่ในเขตอำนาจศาลแขวง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว แต่หากมีการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบ เก็บรักษาข้อมูลการบันทึกภาพและเสียงไว้ จนกว่าจะได้ส่งมอบข้อมูลการบันทึกภาพ และเสียงเพื่อเป็นพยานหลักฐานแห่งคดีในชั้นสอบสวน หรือในชั้นการพิจารณาของศาล

เมื่อครบระยะเวลาและหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ยกเลิกการเก็บข้อมูลการบันทึกภาพ และเสียงนั้นได้

หมวด ๒ การแจ้งการควบคุมตัว

ข้อ ๙ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการจับและควบคุม บุคคลใดให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบแจ้งข้อมูลตาม (๑) - (๘) แก่พนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในกรุงเทพมหานครให้แจ้งพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และผู้อำนวยการสำนักงานการสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านทางศูนย์รับแจ้งโดยทันทีที่มีข้อมูลครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ สกุล หมายเลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ ของผู้ถูกจับและควบคุม (หากไม่ทราบให้ระบุว่าไม่ทราบ)

(๒) วัน เวลา และสถานที่ที่ทำการจับและควบคุม

(๓) พฤติการณ์ในการจับและควบคุมบุคคลดังกล่าวโดยย่อ

(๔) สถานที่ควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้

(๕) ภาพถ่ายผู้ถูกจับและควบคุม ตาม (๑)

(๖) ชื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบที่ทำการจับและควบคุม ตามมาตรา ๒๒ (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

(๗) เหตุสุดวิสัยในกรณีที่ไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ในขณะจับและควบคุม (ถ้ามี)

(๘) ชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้แจ้ง (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

ข้อ ๑๐ กรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๒๘ ให้เจ้าหน้าที่ทหารผู้รับผิดชอบแจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และแจ้งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อแจ้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๑ ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น มีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล ชี้แจงทำความเข้าใจและกำชับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารในสังกัด ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามกรอบของกฎหมาย

เรื่อง การปกครองบังคับบัญชาทหาร การฝึก การดำรงวินัยต่อกำลังพลที่กระทำผิดวินัยทหาร

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การดำเนินการต่อกำลังพลที่กระทำผิดวินัยทหาร และประพฤติตนไม่เหมาะสมมีการดำเนินการที่สอดคล้องและไม่ขัดต่อ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อุทธรณ์ พ.ศ.๒๕๖๕

๒. กล่าวทั่วไป

แนวทางการดำเนินการต่อกำลังพลที่กระทำผิดวินัยทหาร และประพฤติตนไม่เหมาะสมเป็นมาตรการในการจัดการระวังรักษาวินัย ซึ่งมีใช่เป็นการลงทัณฑ์ แต่เป็นการฟื้นฟูกำลังพลที่กระทำผิดให้มีวินัยที่ดีขึ้น ซึ่งในระเบียบปฏิบัติประจำของฝ่ายทหารบางเรื่องปฏิบัติต่อผู้ที่ต้องเข้ารับการฝึกดำรงวินัยอาจสับสนเสี่ยงต่อการขัดกับ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อุทธรณ์ พ.ศ.๒๕๖๕ ในมาตรา ๕ และมาตรา ๖

๓. แนวความคิดการปฏิบัติ

๓.๑ แนวทางการลงทัณฑ์

๓.๑.๑ พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๕๓๖ สรุปได้ว่า วินัยทหารนั้น คือ การที่ทหารต้องประพฤติตามแบบธรรมเนียมของทหาร ซึ่งวินัยทหารเป็นหลักสำคัญที่สุดสำหรับทหาร เพราะฉะนั้นทหารทุกคนจึงต้องรักษาโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ผู้ใดฝ่าฝืนให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิด เช่น

- ๑) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
- ๒) ไม่รักษาระเบียบการเคารพพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย
- ๓) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร
- ๔) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร
- ๕) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ
- ๖) กล่าวคำเท็จ
- ๗) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร
- ๘) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ
- ๙) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกริยา

ทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดต่อวินัยทหาร มีกำหนดเป็น ๕ สถาน คือ ๑) ภาคทัณฑ์ ๒) ทัณฑ์กรรม ๓) กัก ๔) ชัง และ ๕) จำขัง

นอกจากตัวอย่างการกระทำผิดวินัยทหารทั้ง ๙ ข้อข้างต้นแล้ว ยังมีรูปแบบการกระทำ ความผิดที่หลากหลายที่จะต้องมีกำหนดโทษ ได้แก่ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกกรณี การลักลอบค้าอาวุธ หรือนำอาวุธยุทธโธปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์อื่นๆ ของทางราชการไปจำหน่าย ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพลใช้อำนาจข่มขู่ผู้อื่น ให้เกรงกลัว หรือหาผลประโยชน์ในทางทุจริต การลักทรัพย์หรือการยกยอกทรัพย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ การประพฤติตนในทางชั่วสาวซึ่งผิดทำนองคลองธรรมและศีลธรรมอันดี และการใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่สร้างความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อทางราชการด้วย

๓.๑.๒ การดำรงวินัย หรือการกระทำอื่น ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับแนวทางการลงโทษตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๕๗๖ โดยคำนึงถึงบทบัญญัติในมาตรา ๕ - ๗ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ และจัดให้มีหน่วยงานทางการแพทย์เตรียมพร้อมตลอดระยะเวลาที่มีการดำรงวินัย หรือการกระทำอื่นให้กำหนดเป็น รูปป. เช่น

- ๑) ฝึกแถวขีด ๓๐ นาที พัก ๑๐ นาที (คำนึงถึงสุขภาพของผู้เข้าดำรงวินัย)
- ๒) รูปแบบการดำรงวินัยไม่กระทำโดยย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ๓) คำนึงถึงหน่วยที่กำลังพลนั้นสังกัดอยู่ด้วย เช่น หน่วยรบ หน่วยทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ

หรือหน่วยการศึกษา อาจพิจารณาความหนักเบาของวิธีการลงโทษต่างกัน

๓.๑.๓ ทหารหญิงที่กระทำผิดวินัยทหาร การส่งตัวเข้าดำรงวินัยอาจเป็นข้อจำกัดของหน่วย เช่น การจัดเจ้าหน้าที่ สห.ทอ.หญิง เพื่อกำกับดูแลตลอดระยะเวลาที่ทำการดำรงวินัย และข้อจำกัดในการจัดเตรียมสถานที่พักที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดให้ส่งตัวเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณะ โดยการกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งให้พิจารณาตามความร้ายแรงตามโทษานุโทษ หรือตามทัณฑ์ที่ได้รับ

๓.๑.๔ แนวทางการจับกุม หรือควบคุมตัว กรณีทหารหนีราชการ (เป็นการกระทำผิดวินัยและผิดอาญาทหาร) ในขณะที่จับหรือควบคุมตัวให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจับหรือควบคุมตัวต้องบันทึกภาพตลอดระยะเวลาที่มีการจับจนกว่าจะส่งตัวผู้ถูกจับให้แก่ผู้มีอำนาจ รวมทั้งจัดทำบันทึกการควบคุมตัวอันมีรายละเอียดตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

๓.๒ ให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ ร่วมกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๕๗๖ เพื่อกำหนดมาตรการเมื่อทหารกระทำผิด โดยห้ามผู้บังคับบัญชากระทำแก่ทหารให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือคำสารภาพจากทหารผู้กระทำผิด ชมชู่หรือขู่เข็ญ กระทบการใดที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นเหตุให้ทหารถูกลดทอนคุณค่าหรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

๓.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติการดำรงวินัย

๓.๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ ก่อนการลงโทษ ทัณฑกรรม กัก ขัง จำขัง ให้พิจารณาเพิ่มการอ้างอิงเนื้อหา พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ มาตรา ๒๓ (๑) - (๗) ในคำสั่ง กัก ขัง จำขัง เพื่อแสดงเจตนาในอันที่จะไม่ละเมิด

๑) จัดทำข้อมูลผู้ถูกลงโทษ โดยสอบถามข้อมูลและเหตุปัจจัยส่วนตัวของผู้รับทัณฑ์ ได้แก่ เพศ อายุ โรคประจำตัว อื่นๆ และเหตุปัจจัยส่วนตัว เช่น ศาสนา การศึกษา การแพ้อาหาร ฯลฯ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการกำหนดทัณฑ์ วิธีการ และการจัดสถานที่ในการลงโทษ

๒) การพิจารณากำหนดทัณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และสถานที่ ให้สอดคล้องกับข้อมูลของผู้รับทัณฑ์ตามข้อ ๑) โดยคำนึงถึงสุขภาพ และห้ามกำหนดวิธีการใดอันจะเป็นการทรมาน โหดร้าย ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดทอนคุณค่า หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

๓) การจำขัง ให้เป็นไปตามระเบียบของเรือนจำทหาร

๓.๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดทัณฑ์ ทัณฑกรรม กัก ขัง

๑) การลงโทษทัณฑกรรม ให้คำนึงถึงสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม ความหนักเบาของงาน ลักษณะงานให้สอดคล้องกับข้อมูลของผู้ถูกลงโทษ (ตามขั้นตอนที่ ๑) และห้ามกระทำการใดอันเป็นการทรมาน โหดร้าย ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดทอนคุณค่า หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

ตัวอย่าง

- ใ้ให้ทำงานสุขาภิบาลด้วยวิธีการที่ไม่ปกติ เช่น ให้กระโดดลงบ่อเกรอะเพื่อตักสิ่งปฏิกูลออกจากบ่อเกรอะ หรือให้ใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมในการทำงานโยธา เช่น ใ้ใช้ชั้นในการขุดดิน หรือใช้กรรไกรตัดกระดาษในการตัดหญ้าที่สนามฟุตบอล หรือวิธีการอื่น อันเป็นการกลั่นแกล้งผู้รับทัณฑ์ ทำให้ผู้รับทัณฑ์ถูกลดทอนคุณค่า

- ใ้ทำงานในสถานที่ที่มีอุณหภูมิสูงหรือต่ำเกินไปเป็นเวลานาน หรือในสถานที่ที่มีฝุ่นเกินค่ามาตรฐาน หรือสถานที่ที่มีควันพิษ ฯลฯ เช่น ใ้ทำงานโยธากลางแดดที่มีอุณหภูมิ ๔๐ องศาเซลเซียสเป็นเวลาติดต่อกัน ๔ ชม.โดยไม่พัก ใ้ทำงานในห้องที่มีอุณหภูมิหนาวเหน็บเป็นเวลานาน ใ้ทำงานในสถานที่ที่มีฝุ่นเกินค่ามาตรฐานเป็นเวลาเกินกว่าที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด หรือใ้กระทำงานอื่นที่กระทบต่อสุขภาพผู้ถูกลงทัณฑ์โดยตรง

- ใ้ทำงานกลางฝนที่ตกหนักอันเป็นการผิดวิสัย

๒) การกัก และการขัง ใ้จัดเตรียมสถานที่สำหรับกักหรือขังใ้เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพอากาศและปัจจัยอื่น ๆ ใ้สอดคล้องกับข้อมูลของผู้ถูกลงทัณฑ์ (ตามขั้นตอนที่ ๑)

๓) การจำขังใ้เป็นไปตามระเบียบของเรือนจำทหาร และห้ามกระทำการใดอันเป็นการทรมาน โหดร้าย ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดทอนคุณค่า หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นมนุษย์

ตัวอย่าง

- ใ้ถูกกักอยู่ในห้องที่มีเสียงดังต่อเนื่องเป็นเวลานาน
- ใ้ถูกกักอยู่ในห้องที่มีอุณหภูมิร้อนหรือหนาวจัด หรือขาดอากาศถ่ายเท หรือห้องที่ไม่มีแสงสว่างหรือสว่างจ้าทั้งวันทั้งคืน

- บังคับใ้อดนอนต่อเนื่องหลายวัน

- ใ้กินเพียงขนมปัง ๑ ชิ้น และน้ำ ๑ แก้ว ต่อ ๖ ชั่วโมง

- จัดอาหารที่ประกอบด้วยหมู ใ้กับผู้ถูกกักที่เป็นมุสลิม หรือจัดอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ใ้กับผู้ที่เป็นมังสวิรัต หรือจัดอาหารที่ต่ำกว่ามาตรฐานของวิญญูชนที่จะรับประทานได้ใ้กับผู้ถูกกักเป็นต้น

๓.๓.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การรายงาน ใ้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรายงานกำลังพลที่กระทำผิดวินัย และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตการปฏิบัติ

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐

๔.๒ พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๕๗๖

๔.๓ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำใ้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

**เรื่อง การปฏิบัติของกองกำลังป้องกันชายแดน
(กรณี ทอ.จัดและวางกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดน และในพื้นที่ภายใน)**

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางให้ กกล.ป้องกันชายแดน และหน่วยที่เกี่ยวข้องยึดถือ และดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกฎหมายตามที่กำหนด รวมถึงให้ส่วนอำนาจการ และส่วนปฏิบัติสนับสนุน มีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสายงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. กล่าวทั่วไป

กองทัพไทย จัดและวางกำลังหน่วย กกล.ป้องกันชายแดนในพื้นที่อำเภอชายแดนและพื้นที่ภายใน เพื่อปฏิบัติการกิจป้องกันและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ตามหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่ยามปกติ โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการ กห. พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๗ ซึ่งกำหนดให้ รมว.กห.โดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจอนุมัติให้ กห.จัดและวางกำลังในพื้นที่ที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อปฏิบัติการกิจของ กห.ได้ตั้งแต่ยามปกติ

๓. แนวความคิดในการปฏิบัติของ ทอ.

๓.๑ จัดตั้ง ศปก.ทอ.

๓.๒ จัดและวางกำลังทางอากาศในการปฏิบัติการทางอากาศ โดยมีกิจเฉพาะคือ การปฏิบัติการทางอากาศยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการทางอากาศยุทธวิธี และการป้องกันทางอากาศ เพื่อป้องกันและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติการทางอากาศสนับสนุนหน่วยกำลังภาคพื้นตามที่ได้รับร้องขอ

๓.๓ จัดและวางกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดน และในพื้นที่ภายในที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อปฏิบัติการกิจตามหน้าที่รับผิดชอบ

๔. ขอบเขตการปฏิบัติ

๔.๑ พ.ร.บ.การจัดระเบียบราชการ กห. พ.ศ.๒๕๕๑

๔.๒ คำสั่งการจัดและวางกำลังเพื่อป้องกันและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

๔.๓ คำสั่งการจัดและวางกำลัง กกล.ป้องกันชายแดน ทอ.

๔.๔ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับอายทุกข์ทรมาน พ.ศ.๒๕๖๕

๔.๕ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุมฯ

๔.๖ แบบการแจ้งการควบคุมตัวและแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว

๕. การปฏิบัติ

๕.๑ ในขั้นการฝึกเตรียมการก่อนออกปฏิบัติราชการสนาม : ให้จัดการฝึกอบรม และทำการปฐมนิเทศ โดย นรน. หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย เพื่อให้ความรู้แก่กำลังพลที่จะออกปฏิบัติราชการสนาม ในแต่ละปี ได้รับทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย สาระที่สำคัญในแต่ละมาตรา บทลงโทษต่อผู้กระทำความผิด และบทบาทในการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กำหนด

๕.๒ ในขั้นของการปฏิบัติภารกิจในสนาม

๕.๒.๑ ให้ทำการชี้แจงและเน้นย้ำสั่งการกำลังพลทุกครั้งก่อนที่จะมอบหมายให้ออกไปปฏิบัติภารกิจ ลว./เฝ้าตรวจ การจัดตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดๆ ที่จะเป็นการละเมิดต่อกฎหมายดังกล่าว โดยให้ดำเนินการจัดทำบันทึกข้อสั่งการของหน่วยไว้เป็นหลักฐานด้วยทุกครั้ง

๕.๒.๒ ให้จัดเตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเพียงพอ สำหรับการบันทึกภาพผู้ถูกควบคุมตัว พฤติการณ์ในขณะการจับกุมและการควบคุมตัวที่เกิดขึ้น โดยให้ตรวจสอบสภาพเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ทั้งนี้สามารถใช้โทรศัพท์มือถือที่มีขีดความสามารถในการบันทึกภาพนิ่ง/คลิปวิดีโอเพื่อทดแทนได้

๕.๓ ในขณะปฏิบัติภารกิจบังคับใช้กฎหมาย

๕.๓.๑ กรณีที่มีการจับกุมผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ต่าง ๆ ให้ทำการบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะจับและควบคุมตัว จนกระทั่งส่งตัวผู้ถูกควบคุมตัวให้กับพนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวไป โดยให้กำหนดผู้รับผิดชอบในการบันทึกภาพและเสียงให้ชัดเจน

๕.๓.๒ ให้ทำการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวลงในแบบฟอร์มการแจ้งการควบคุมตัว และแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามที่กำหนด โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

๑) ข้อมูลอัตลักษณ์เกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว เช่น ชื่อ นามสกุล หรือตำแหน่งบรรณ
๒) วัน เวลา และสถานที่ของการถูกควบคุมตัว และข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ทำการควบคุมตัว ในกรณีที่มีการย้ายสถานที่ควบคุมตัว จะต้องระบุถึงสถานที่ปลายทางที่รับตัว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการย้ายนั้น

๓) คำสั่งที่ให้มีการควบคุมตัว (ผบ.หน่วย ระดับ ผบ.ฐานปฏิบัติการ ขึ้นไป) และเหตุแห่งการออกคำสั่งนั้น

๔) เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งให้ควบคุมตัว (ผบ.ชุด ลว./ผบ.จุดตรวจ/ด่านตรวจ)

๕) วัน เวลา และสถานที่ของการปล่อยตัวผู้ถูกควบคุมตัว และผู้มารับตัวผู้ถูกควบคุมตัว

๖) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ถูกควบคุมตัวก่อนถูกควบคุมตัว และก่อนการปล่อยตัว ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตายระหว่างการควบคุมตัว จะต้องระบุถึงสาเหตุแห่งการตาย และสถานที่เก็บศพ

๕.๓.๓ ให้แจ้งพนักงานอัยการและนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวทันที เมื่อมีการควบคุมตัว โดยให้หน่วยในพื้นที่สถาปนาช่องทางการติดต่อสื่อสารและแจ้งเหตุจากหน่วยในพื้นที่ไปยังหน่วยเหนือหรือหน่วยบังคับบัญชา ตลอดจนสำนักงานอัยการและอำเภอในท้องที่ หากหน่วยในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการแจ้งเหตุไปยังสำนักงานอัยการและอำเภอในท้องที่ได้ ให้หน่วยเหนือหรือหน่วยบังคับบัญชาดำเนินการแจ้งเหตุแทน (โดย ผบ.ชุด, หน.ชุด, ผบ.หมวด หรือ ผบ.ร้อย รับผิดชอบเป็นผู้แจ้งเหตุฯ)

๕.๓.๔ ห้ามควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ และห้ามควบคุมตัวในท้องที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

๕.๓.๕ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตาย ให้รายงานตามสายการบังคับบัญชามายัง ศปก.ทอ.โดยเร็วที่สุด จากนั้นจึงแจ้งให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทราบเพื่อแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้อับชยสูญหายทราบต่อไป

๕.๓.๖ กรณีผู้มีส่วนได้เสียโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น ญาติ ผู้แทน หรือทนายความ ขอให้เปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวให้หน่วยเปิดเผยข้อมูลให้ทราบภายใต้คำแนะนำในการปฏิบัติของ นธน. ของหน่วย เว้นแต่ในกรณีที่การเปิดเผยนั้นจะกระทบต่อชีวิตของผู้ถูกควบคุมตัวหรือเจ้าหน้าที่ หรือเป็นข้อมูล ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเปิดเผยตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ไปจนกว่ามีคำสั่งศาลให้เปิดเผย

๕.๓.๗ กรณีที่เป็นการปฏิบัติภารกิจการบังคับใช้กฎหมายร่วมกันระหว่างกำลังพลของหน่วย และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ส่วนราชการที่เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการ

๕.๔ ภายหลังการปฏิบัติภารกิจบังคับใช้กฎหมายแล้ว ให้หน่วยดำเนินการดังนี้

๕.๔.๑ ให้จัดเก็บข้อมูลการบันทึกภาพและเสียงลงในระบบของแต่ละหน่วย โดย นธน.ของหน่วย เป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษา จนกว่าคดีถึงที่สุดหรือขาดอายุความ ดังนี้

๑) ในกรณีที่ผู้ถูกจับกุมไม่ได้รับอันตรายถึงสาหัส ให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี นับแต่วันที่มีการกระทำความผิด

๒) กรณีที่ผู้ถูกจับกุมได้รับอันตรายถึงสาหัส ให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี นับแต่วันที่มีการกระทำความผิด

๓) ในความผิดฐานกระทำให้อับชยสูญหาย การเริ่มนับระยะเวลาเก็บรักษาสิ่ง บันทึกภาพและเสียง จะเริ่มนับเมื่อทราบชะตากรรมของผู้ถูกกระทำให้อับชยสูญหายไปอีก ๑๕ หรือ ๒๐ ปี แล้วแต่กรณี

๕.๔.๒ ห้ามแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดต่อ ลบ คัดลอก ทำลาย หรือเผยแพร่ สิ่งบันทึกภาพและเสียงในรูปแบบใด ๆ เว้นแต่เป็นการคัดลอกและการเผยแพร่เพื่อการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาคดี

๕.๔.๓ ในกรณีที่มีการสับเปลี่ยนกำลังป้องกันชายแดน ให้หน่วยที่มาสับเปลี่ยนกำลังฯ และหน่วยที่รับการสับเปลี่ยนกำลังฯ ดำเนินการรับ - ส่งข้อมูลให้เรียบร้อย โดยให้ นธน.ของหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าว

๕.๔.๔ ผู้บังคับหน่วยต้องเข้มงวดในการป้องกันหรือระงับการกระทำความผิด หากทราบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะกระทำหรือได้กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ หากไม่ดำเนินการใด ๆ หรือไม่ดำเนินการสอบสวน หรือไม่ส่งเรื่องให้ดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมายอาจมีความผิดตามกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย

๕.๔.๕ ให้หน่วยจัดการทบทวนหลังการปฏิบัติ (AAR) และบันทึกหลักฐานการทบทวนหลังการปฏิบัติภารกิจบังคับใช้กฎหมายที่มีความสำคัญในแต่ละครั้ง เพื่อใช้ในการปรับปรุง/แก้ไขการปฏิบัติของหน่วยในครั้งต่อไป สอดคล้องกับข้อกฎหมายและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เรื่อง การปฏิบัติการตรวจค้นทางเรือ

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการตรวจค้นทางเรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์มีความเป็นมาตรฐาน และมีความสอดคล้องกับสากล เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน เดียวกัน

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองทัพเรือ

เรื่อง การระวางป้องกันที่ตั้ง

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางในการใช้กำลังทหารที่จัดเตรียมไว้ดำเนินการรักษาความปลอดภัยและระวางป้องกันที่ตั้งหน่วยทหาร ตามแผนระวางป้องกันให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามกรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้และมีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากล

๒. กล่าวทั่วไป

การระวางป้องกันที่ตั้งหน่วยทหาร เป็นการปฏิบัติต่อเนื่องจากการรักษาความปลอดภัยในยามปกติ และจำเป็นต้องใช้กำลังออกปฏิบัติการเพื่อป้องกันการคุกคามซึ่งอาจเกิดขึ้นภายหลังการชุมนุมเรียกร้องของประชาชน การปฏิบัติทั้งปวงของหน่วยทหารจะต้องเกิดความสมดุลระหว่างการให้ความปลอดภัยต่อที่ตั้งอย่างเพียงพอ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและส่วนราชการอื่น รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับระเบียบและข้อบังคับที่สอดคล้องกับกฎหมายที่มีอยู่

๓. แนวความคิดในการปฏิบัติ

การรักษาความปลอดภัยและระวางป้องกันที่ตั้ง กระทำเพื่อพิทักษ์รักษาและคุ้มครองป้องกันบุคคล สถานที่ และความลับของทางราชการทหาร ให้พ้นจากการจารกรรม การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย การก่อการร้าย การกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ มีแนวความคิดในการปฏิบัติดังนี้

๓.๑ พื้นที่ปฏิบัติการ กำหนดเป็น ๓ พื้นที่ ดังนี้

๓.๑.๑ พื้นที่ระวางป้องกัน : พื้นที่รอบนอกตั้งแต่แนวรั้วออกไปถึงระยะที่สามารถตรวจการณ์ได้ด้วยสายตา

๓.๑.๒ พื้นที่รักษาความปลอดภัย : พื้นที่ภายในตั้งแต่แนวรั้วเข้ามาถึงอาคารกองบัญชาการหรืออาคารที่เป็นส่วนบังคับบัญชาเป็นพื้นที่ที่ไม่ยอมให้กลุ่มผู้ชุมนุมเข้ามาได้

๓.๑.๓ พื้นที่ควบคุม : พื้นที่ภายในอาคารกองบัญชาการหรืออาคารที่เป็นส่วนบังคับบัญชา เป็นพื้นที่ที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยบุคคลและสถานที่ ในระดับสูงสุด

๓.๒ การปฏิบัติการด้านการข่าวดำเนินการตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้สามารถติดตามสถานการณ์ และสามารถแจ้งเตือนให้หน่วยปฏิบัติมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการและปฏิบัติการ

๓.๓ การปฏิบัติจะมีการผสมผสานการใช้กำลังอย่างเหมาะสม โดยในขั้นต้นใช้เจ้าหน้าที่ สห.ทอ. ซึ่งเป็นกำลังที่ได้รับการฝึกการป้องกันและระงับการจลาจล รวมทั้งการใช้เครื่องกีดขวางที่เตรียมไว้เป็นหลัก เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติต่อประชาชนที่อาจขยายตัวไปสู่ความรุนแรง สำหรับกำลังติดอาวุธนั้นจะนำมาใช้เมื่อพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าจะถูกคุกคาม โดยเป็นไปตามขั้นตอนการใช้กำลังและมาตรการควบคุมที่กำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด

๓.๔ ขั้นการปฏิบัติ แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นปกติ ขั้นเตรียมการ ขั้นระวังป้องกัน และขั้นฟื้นฟู ดังนี้

๓.๔.๑ ขั้นที่ ๑ ขั้นปกติ เป็นการรักษาความปลอดภัยตามปกติ ใช้มาตรการควบคุม การผ่านเข้า-ออกพื้นที่กองบัญชาการหรืออาคารที่เป็นส่วนบังคับบัญชา รวมทั้งการปฏิบัติการด้านการข่าว การเตรียมกำลัง ยุทโธปกรณ์ และการฝึกซ้อมการใช้กำลังเพื่อปฏิบัติในขั้นต่อไป

๓.๔.๒ ขั้นที่ ๒ ขั้นเตรียมการ เป็นการปฏิบัติเมื่อสถานการณ์เริ่มมีความเคลื่อนไหว ที่ผิดปกติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของที่ตั้งของกองบัญชาการหรืออาคารที่เป็นส่วนบังคับบัญชา และส่วนราชการซึ่งมีที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ ดังนี้

๑) ปฏิบัติการเชิงรุกด้านการข่าว โดยติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิดและจัดให้มีชุดคอยเหตุ

๒) ประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้วยสื่อทุกชนิดต่อกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ที่ชุมนุม เรียกร้อง ควบคุมกับการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อสร้างความเข้าใจและหยุดความคิดที่จะคุกคามที่ตั้ง

๓) เพิ่มความเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งอย่างต่อเนื่องด้วยการเพิ่มเติม กำลังระวังป้องกันตามแผน

๓.๔.๓ ขั้นที่ ๓ ขั้นระวังป้องกัน เมื่อสถานการณ์มีแนวโน้มว่ากองบัญชาการหรืออาคาร ที่เป็นส่วนควบคุมบังคับบัญชา และส่วนราชการซึ่งมีที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่ ตกเป็นเป้าหมายการคุกคามจะมีการเพิ่ม ระดับในการป้องกันที่ตั้งให้สูงขึ้นโดยปฏิบัติต่อเนื่องจากขั้นที่ ๒ (ขั้นเตรียมการ) และมีการใช้กำลังเข้าคลี่คลาย สถานการณ์ตามความเหมาะสม

๓.๔.๔ ขั้นที่ ๔ ขั้นฟื้นฟู เมื่อสถานการณ์การก่อความไม่สงบและการจลาจลคลี่คลาย ไปในทางที่ดีหรือคาดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบจะกลับคืนเข้าสู่ภาวะปกติ หน่วยปฏิบัติการจะส่งมอบพื้นที่ และความรับผิดชอบให้กับหน่วยระวังป้องกัน และสนับสนุนส่วนราชการในการฟื้นฟู บูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้น ในขั้นนี้เป็นการปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยตามปกติ และการปฏิบัติการด้านการข่าวเพื่อเฝ้าติดตาม ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อทุกชนิดอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ การใช้กำลังและอาวุธ การใช้อาวุธจะนำมาใช้ได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง หรือผู้มีอำนาจสั่งการแทนเท่านั้น ยกเว้นเป็นการใช้อาวุธเพื่อป้องกันตัวอย่างฉับพลัน แต่ก็ต้องกระทำ อย่างเหมาะสมตามขั้นตอนและริบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที สำหรับความจำเป็นในการใช้อาวุธ ได้แก่ การป้องกันตนเอง การป้องกันการวางเพลิง การป้องกันการทำลายสาธารณูปโภคที่เชื่อมโยงกับกองบัญชาการ หรืออาคารที่เป็นส่วนบังคับบัญชา และการป้องกันการบุกรุกเข้ามาในที่ตั้ง หลังจากผ่านมาตรการเบื้องต้นแล้ว มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๓.๕.๑ หากสามารถกระทำได้ให้เตือนกลุ่มบุคคลดังกล่าวก่อนว่าจะใช้กำลังและอาวุธ เข้าสลายฝูงชน

๓.๕.๒ การใช้กระบอกพลัคนกลุ่มคนออกจากพื้นที่ตามความจำเป็น

๓.๕.๓ การยิงกระสุนยางต่อเป้าหมายที่กระทำการหรือมีท่าทีคุกคามต่อชีวิตของฝ่ายเรา โดยมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน ใช้กระสุนยางให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น

๓.๕.๔ การใช้น้ำฉีด ให้ใช้ในกรณีการสลายฝูงชน โดยใช้แรงดันน้ำเท่าที่จำเป็น

๓.๕.๕ การใช้แก๊สน้ำตา ก่อนใช้ควรมีการแจ้งเตือน รวมทั้งแจ้งเส้นทางในการหลบหนี ล่วงหน้าก่อนการใช้ ทั้งนี้ การใช้ให้ใช้เท่าที่จำเป็นตามที่ได้รับภารกิจ

๓.๖ การปฏิบัติหลังการใช้กำลัง เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย มีดังนี้

๓.๖.๑ ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บทั้งหมดได้รับการปฐมพยาบาลและรีบส่งไปรับการรักษาพยาบาลตามความจำเป็น

๓.๖.๒ บันทึกรายละเอียดของเหตุการณ์ทั้งหมด และรายงานตามสายการบังคับบัญชาโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ หน่วย และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ สาเหตุที่นำไปสู่การใช้กำลังอาวุธ และอุปกรณ์ที่ใช้ ระบุจำนวนผู้บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต ตลอดจนความเสียหาย (ถ้ามี) และผลการปฏิบัติในการใช้กำลัง อาวุธ แผนผังของเหตุการณ์

๓.๖.๓ ให้ปิดกั้นบริเวณพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ และส่งมอบพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต่อไปเพื่อเก็บรวบรวมหลักฐานสำหรับใช้ดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

๓.๖.๔ การเคลื่อนย้ายผู้ถูกกักตัวหรือผู้ถูกจับกุม ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง โดยถือปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรม และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน การใช้เครื่องพันธนาการให้ใช้ได้ตามความจำเป็น และเหมาะสมกับสถานการณ์

๔. ขอบเขตการปฏิบัติ

๔.๑ แผนทะยานพิฆาต

๔.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐

๔.๓ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๔ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

๔.๕ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุมฯ

๔.๖ แบบการแจ้งการควบคุมตัวและแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว

เรื่อง การควบคุมฝูงชน

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่าง ๆ เข้าใจหลักสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการชุมนุมสาธารณะตลอดจนเข้าใจหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายบัญญัติ และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ โดยกำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจนแนวทางการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ เพื่อดูแลและรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ ในการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ และ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้อับชยสุญหาย พ.ศ.๒๕๖๕ เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะอันเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายได้รับการดูแลเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะและไม่กระทบกระเทือน สิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติตั้งแต่ในภาวะปกติจนถึงสถานการณ์ที่รุนแรงจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือของเจ้าหน้าที่สามารถใช้ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้เพื่อบรรลุภารกิจและเป็นการประกันว่าการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าวได้มีการใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ทุกระดับ มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือของเจ้าหน้าที่ตามแผนนี้ให้เป็นไปตามหลักของความจำเป็นอย่างสมเหตุสมผล และอยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. กล่าวทั่วไป

หลักสากลเกี่ยวกับการควบคุมหรือสลายฝูงชน ศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่ง คำพิพากษา ตลอดจนความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สรุปได้ว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่เพื่อสลายการชุมนุมจะต้องมีลำดับขั้นตอนตามหลักสากล ไม่อาจดำเนินการตามอำเภอใจได้ และไม่ว่าการชุมนุมจะเป็นไปโดยสงบที่จะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ การกระทำของผู้ชุมนุมไม่ใช่การก่ออาชญากรรม โดยแท้ จึงไม่อาจปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมทั้งหมดด้วยวิธีการเดียวกับการจับกุมผู้กระทำความผิดอาญาได้

หลักการพื้นฐานของสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กำลังบังคับและอาวุธปืนของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย (Basic Principles on the Use of Force and Firearms) สรุปได้ว่า กรณีที่จะสลายการชุมนุมที่มีขอบด้วยกฎหมายแต่มีได้มีการก่อเหตุร้าย เจ้าหน้าที่จะต้องหลีกเลี่ยงการใช้กำลังบังคับ แต่ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ให้การใช้กำลังบังคับนั้นเป็นไปในระดับที่น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น สำหรับกรณีที่สลายการชุมนุมที่ก่อเหตุร้าย เจ้าหน้าที่จะใช้อาวุธปืนได้เฉพาะต่อเมื่อวิธีการอื่นที่มีอันตรายน้อยกว่านั้นไม่สามารถใช้ได้ผลแล้ว อีกทั้งการใช้อาวุธจะต้องเป็นไปในระดับที่น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น และไม่ว่าในกรณีใดจะต้องไม่ใช้อาวุธปืนกับบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีเพื่อป้องกันตัวหรือป้องกันผู้อื่นให้พ้นภัยจากภยันตรายร้ายแรงที่ใกล้จะมาถึงและมีความรุนแรงที่อาจถึงแก่ชีวิตหรืออันตรายสาหัส และรัฐบาลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงพัฒนาวิธีการใช้อาวุธและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นที่แตกต่างกันของแต่ละสถานการณ์นอกจากนี้เจ้าหน้าที่พึงได้รับอุปกรณ์ป้องกันตัวด้วย

๓. แนวความคิดการปฏิบัติ

หลักทั่วไปว่าด้วยการใช้กำลัง เจ้าหน้าที่ต้องเลือกใช้วิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรงเท่าที่สามารถกระทำได้แล้วจึงค่อยใช้กำลังหรืออาวุธปืน เจ้าหน้าที่สามารถใช้กำลังได้ก็ต่อเมื่อการใช้วิธีการอื่นนั้นไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ต้องมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม หากมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสมตามความจำเป็นในการใช้อาวุธไม่ว่าชนิดใดก็จะลดน้อยลง

หลักการใช้ความระมัดระวัง จะต้องมีการวางแผนและดำเนินการโดยใช้ความระมัดระวังที่จำเป็นทุกประการเพื่อป้องกันหรือลดโอกาสที่เจ้าหน้าที่และประชาชนจะใช้กำลัง ลดความร้ายแรงของการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ควรชะลอการปะทะหรือเผชิญหน้ากับประชาชนโดยตรงหากเป็นไปได้ และจะต้องมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอย่างเพียงพอและอาวุธที่ไม่ร้ายแรงชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนการเตรียมความพร้อมโดยมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายที่ไม่จำเป็นหรือเกินควร

หลักความจำเป็น การใช้กำลังจะต้องปรากฏว่าในขณะนั้นไม่มีวิธีการอื่นที่สามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายอันชอบด้วยกฎหมาย ต้องหาหนทางเพื่อบรรเทาสถานการณ์รวมถึงพยายามประนีประนอมสถานการณ์ที่อันตรายอย่างสันติตราบเท่าที่สามารถทำได้ หากเห็นสมควรว่ามีความจำเป็นต้องใช้กำลังในสถานการณ์นั้นจะต้องใช้กำลังอย่างน้อยที่สุดเพียงพอเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว และต้องหยุดการใช้กำลังทันทีที่หมดความจำเป็น

หลักการสัดส่วนที่เหมาะสม ลักษณะและระดับการใช้กำลังรวมไปถึงความเสียหายที่คาดหมายว่าสามารถเกิดขึ้นได้ต้องได้สัดส่วนกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้น บรรเทาผลข้างเคียงจากการใช้กำลังที่สามารถเกิดขึ้นกับผู้อยู่ในเหตุการณ์หรือสัญจรผ่าน บุคลากรทางการแพทย์และนักข่าว ห้ามเจ้าหน้าที่ใช้กำลังกับบุคคลดังกล่าวและผลกระทบข้างเคียงนั้นต้องได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์อันชอบธรรม การจัดการความสงบเรียบร้อยขณะการประชุม เจ้าหน้าที่ควรเคารพและคุ้มครองสิทธิในการชุมนุมอย่างสันติโดยไม่เลือกปฏิบัติ ถึงแม้ว่าการชุมนุมนั้นไม่เป็นไปตามกฎหมายก็ตาม ควรใช้เทคนิคในการบรรเทาสถานการณ์เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรง ควรตระหนักว่าการนำอาวุธที่ไม่ร้ายแรงออกแสดงให้เห็นอาจเป็นการเพิ่มความตึงเครียดให้สถานการณ์ ต้องใช้มาตรการป้องกันล่วงหน้าและใช้ความระมัดระวังเพื่อเลี่ยงสถานการณ์หรืออย่างน้อยลดอันตรายที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ในกรณีที่บุคคลที่ใช้ความรุนแรงในการชุมนุม เจ้าหน้าที่มีหน้าที่แยกแยะระหว่างบุคคลที่ใช้ความรุนแรงในการแสดงออกกับบุคคลอื่นที่เข้าร่วมการชุมนุม ซึ่งยังคงมีสิทธิในการชุมนุมอย่างสันติ ควรใช้ความระมัดระวังกับบุคคลที่สามที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงและผู้สัญจรผ่าน การใช้อาวุธที่ไม่ร้ายแรงในการสลายการชุมนุม ควรเป็นหนทางสุดท้าย ควรพยายามระมัดระวังบุคคลผู้ที่มีความรุนแรงและแยกตัวบุคคลนั้นออกจากผู้ชุมนุมคนอื่นก่อนที่จะสลายการชุมนุม เพื่อให้การชุมนุมหลักสามารถดำเนินต่อไปได้ ถ้าการใช้มาตรการขัดขวางแบบเจาะจงตัวบุคคลนั้นไม่มีประสิทธิภาพ จึงสามารถใช้อาวุธที่มีเป้าหมายแบบวงกว้าง (เช่น ปืนฉีดน้ำหรือแก๊สน้ำตา เป็นต้น) แทนอาวุธที่มีเป้าหมายแบบเจาะจงตัวบุคคลก็ต่อเมื่อได้เตือนอย่างเหมาะสม เว้นเสียแต่ว่าการเตือนจะทำให้การดำเนินการล่าช้าและอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บสาหัส หรือทำให้มาตรการดังกล่าวไร้ผล ในบางสถานการณ์ต้องให้เวลากับผู้ชุมนุมในการปฏิบัติตามคำเตือน และจัดเตรียมพื้นที่หรือเส้นทางที่ปลอดภัยให้แก่ผู้ชุมนุมในการเดินทาง

๔. ขอบเขตการปฏิบัติ

- ๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐
- ๔.๒ พ.ร.บ.การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘
- ๔.๓ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕
- ๔.๔ แนวทางปฏิบัติว่าด้วยการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม
- ๔.๕ แบบการแจ้งการควบคุมตัวและแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว

๕. กฎการใช้กำลัง ๗ ขั้นตอน

๕.๑ การปฏิบัติภารกิจตีความและประชาสัมพันธ์ เพื่อโน้มน้าวและลดความรุนแรง ชี้แจงถึงกฎหมายและขอบเขตของการปฏิบัติที่ไม่เกินตามที่กฎหมายกำหนด

๕.๒ การแสดงกำลังป้องปราม เพื่อป้องปรามและแจ้งเตือนให้ทราบว่า หากกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ชุมนุม

๕.๓ การใช้โล่ผลักดัน บังคับใช้กฎหมายเพื่อการปกป้องพื้นที่ ผลักดันให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ไม่ให้ผู้ชุมนุมใช้พื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนด

๕.๔ การฉีดน้ำ หรือคลื่นเสียง เพื่อสลายฝูงชน ปกป้องทรัพย์สินหรือระดับเหตุรุนแรง สารระคายเคืองทางเคมี สารที่มีกลิ่นเหม็น หรือสารที่อันตรายต่อสุขภาพอาจมีความจำเป็นต้องใช้หากสถานการณ์ที่เกิดความวุ่นวายอย่างร้ายแรง ควรมีการวางแผนอย่างระมัดระวังและถูกควบคุมด้วยคำสั่งที่ชัดเจนกับถูกกำกับโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูง ไม่ควรใช้กับบุคคลซึ่งอยู่บนที่สูง ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเกิดการบาดเจ็บ และความเสี่ยงของการลื่น หรือถูกน้ำดันกระแทกกำแพงหรือวัตถุอื่น ต้องไม่ฉีดใส่บุคคลในระยะใกล้เนื่องจากอาจทำให้เกิดการสูญเสียการมองเห็นถาวรหรือการบาดเจ็บ ไม่ควรใช้กับบุคคลที่ถูกควบคุมหรือที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้

๕.๕ การใช้อุปกรณ์เคมี แก๊สน้ำตา ใช้จัดการหรือห้ามปรามผู้ใช้ความรุนแรงหรือใช้ช่วยในการจับกุมผู้ที่ขัดขืนโดยใช้ความรุนแรง ออกแบบเพื่อพ่นใส่บริเวณหน้าของบุคคลในระยะห่างหลายเมตร ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อตา ระบบทางเดินหายใจ ชีวหนัง และผิวหนัง ควรนำมาใช้เฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่มีเหตุสมควรอันจะเชื่อว่าจะภัยจากการทำร้ายนั้นใกล้ตัว การควบคุมตัวผู้ต้องหาโดยจัดให้นอนคว่ำหลังเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงไม่ควรนำไปใช้ในการต่อต้านคำสั่งอย่างสงบโดยสิ้นเชิง ไม่ใช้กับบุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่และไม่ควรใช้ในสภาพแวดล้อมปิดที่ไม่มีทางระบายอากาศเพียงพอหรือไม่มีทางออก เพราะสามารถทำให้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสจากการขาดอากาศหายใจ

๕.๖ การใช้กระบอก ใช้เพื่อป้องกันตัวเองจากผู้ที่มีความรุนแรงหรือใช้ในการจับกุมผู้ที่ขัดขืนโดยใช้ความรุนแรง ถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับบุคคลที่สร้างความเสียหายหรือเชื่อว่าสร้างความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่หรือบุคคลทั่วไป การตีควรลงไปที่แขนหรือขาของผู้โจมตี ควรหลีกเลี่ยงการตีกระบอกบริเวณเหนือแขน การจี้หรือแทงด้วยกระบอกไปที่ทรวงอก คอ หัว กระดูกสันหลัง ไต และช่องท้อง เพราะมีความเสี่ยงที่จะทำให้บาดเจ็บและอวัยวะสำคัญฉีกขาด อาจเป็นการใช้กระบอกที่ผิดกฎหมาย การล็อกคอด้วยกระบอกเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเนื่องจากเกิดความเสียหายสูงที่จะเสียชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส

๕.๗ การใช้อาวุธพิเศษ กระสุนยาง ใช้เพื่อจัดการกับบุคคลที่ใช้ความรุนแรง ควรเล็งยิงไปที่บริเวณ ช่องท้องส่วนล่างหรือขาของบุคคลที่ใช้ความรุนแรงเท่านั้น เพื่อยับยั้งภัยอันใกล้จะถึง ซึ่งอาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บ การเล็งยิงไปที่ใบหน้า ศีรษะ หรือลำคอ อาจทำให้กะโหลกศีรษะและการบาดเจ็บทางสมอง ความเสียหายต่อดวงตา รวมถึงการสูญเสียการมองเห็นถาวร หรือแม้กระทั่งการเสียชีวิต ไม่ควรยิงจากที่สูง เพิ่มความเสี่ยงที่จะยิงเข้าที่บริเวณศีรษะ เล็งบริเวณลำตัวก็สามารถก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่อวัยวะสำคัญ รวมถึงอาจทำให้กระสุนทะลุเข้าในร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อยิงระยะใกล้ ต้องเป็นกระสุนที่มีความแม่นยำ ที่มีกลุ่มกระสุนไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร การใช้กระสุนยางที่แยกชิ้นส่วนออกไปเมื่อกระทบพื้นก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บร้ายแรงจากการขาดความแม่นยำไม่ควรถูกยิงในโหมดอัตโนมัติ การยิงพร้อมกันหลายนัด ไม่มีความแม่นยำ และต้องได้รับการทดสอบและอนุมัติให้ใช้ได้เพื่อประกันว่า สามารถใช้ยิงจากระยะที่กำหนดให้ ตกกระทบเป้าทดสอบที่มีขนาดเท่าตัวคนจริงในบริเวณที่ปลอดภัยโดยไม่แรงจนเกินไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บได้ กระสุนเหล็กที่หุ้มด้วยยางเป็นกระสุนที่มีความอันตรายอย่างยิ่งไม่ควรนำมาใช้

เรื่อง การต่อต้านการก่อการร้าย

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าใจกลไกการปฏิบัติต่อเหตุการณ์การก่อการร้าย รับทราบแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติรองรับสถานการณ์ได้ รวมถึงการปฏิบัติที่ต้องสอดคล้องกับ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ศูนย์อำนวยการต่อต้านการก่อการร้าย ศูนย์บัญชาการทางทหาร

แบบการแจ้งการควบคุมตัวและแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว
ตามมาตรา ๒๒ และ มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน
และการกระทำให้อับอาย พ.ศ.๒๕๖๕

ม.๒๓ (๑) ข้อมูลอัตลักษณ์เกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว

ชื่อ - นามสกุล.....

เลขประจำตัวประชาชน/หมายเลขหนังสือเดินทาง/บัตรประจำตัวคนต่างด้าว.....

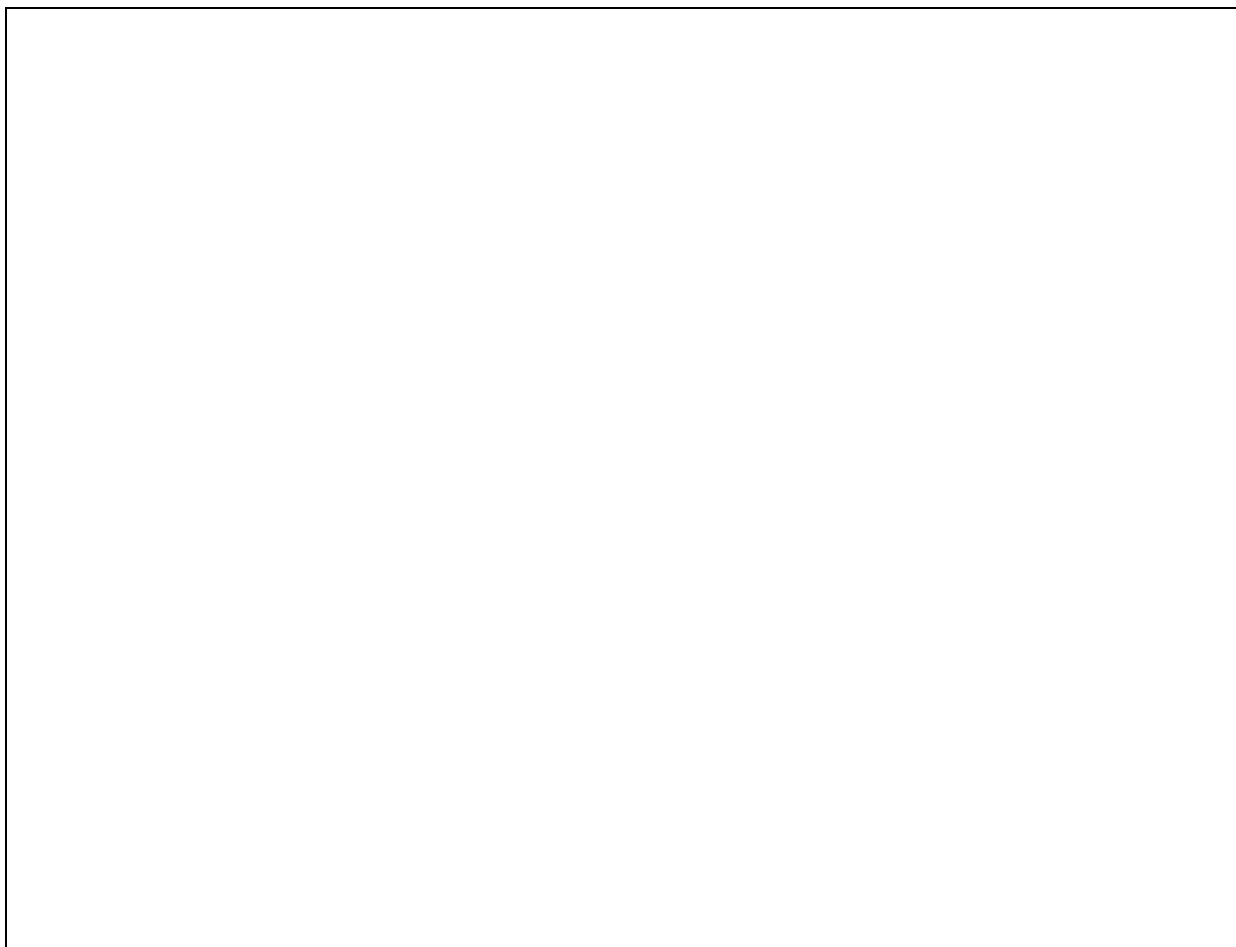
เลขที่ทะเบียนการควบคุมตัว (ถ้ามี).....

ที่อยู่ เลขที่..... หมู่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

ตำหนิรูปพรรณที่เด่นชัด

ภาพถ่าย

ม.๒๓ (๒)

สถานที่บันทึก.....
วัน/เดือน/ปี ที่บันทึก.....
วัน/เดือน/ปี ที่ควบคุมตัว.....
สถานที่/ห้องที่ ควบคุมตัว.....บ้านเลขที่.....หมู่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
หน่วยงานที่ควบคุมตัว.....
เจ้าหน้าที่ผู้ทำการควบคุมตัว.....

ม.๒๓ (๓)

เหตุ/ที่มาของอำนาจ/คำสั่ง การควบคุมตัว

จับกุมการกระทำความผิดซึ่งหน้าในความผิดฐาน.....

จับกุมผู้กระทำความผิดตามหมายจับ เลขที่.....ศาล.....

กรณีอื่นๆ ที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจ.....

ชื่อ/พนักงานสอบสวน/เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้รับตัวหรือรับมอบตัว (ยศ/ชื่อ/นามสกุล/ศาลที่ฝากขัง)

.....

ม.๒๓ (๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่งควบคุมตัว.....

ม.๒๓ (๒)

กรณีมีการย้ายสถานที่ควบคุมตัว

วัน/เดือน/ปีที่ย้าย.....เวลาที่ย้าย.....

ย้ายมาจาก.....ไปยัง.....

เนื่องจาก (อำนาจ/คำสั่ง).....

โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบการย้าย คือ.....

รับตัวเมื่อ วัน/เดือน/ปี.....เวลาที่รับตัว.....

โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบการรับตัว คือ.....

ม.๒๓ (๕)

วัน/เดือน/ปี ที่ปล่อยตัวหรือมอบตัว.....เวลาที่ปล่อยตัวหรือมอบตัว.....

สถานที่ปล่อยหรือมอบตัว.....

ผู้มารับตัว คือ.....

ไม่มีผู้มารับตัว

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ม.๒๓ (๖)

ก่อนถูกควบคุมตัว

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกาย/จิตใจของผู้ถูกควบคุมตัว ตามสภาพที่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า

.....
.....

ก่อนการปล่อยหรือมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่อื่น/ก่อนนำไปฝากขังต่อศาล

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพร่างกาย/จิตใจของผู้ถูกควบคุมตัว

.....
.....

กรณีผู้ถูกควบคุมตัวถึงแก่ความตายระหว่างการควบคุมตัว

สาเหตุแห่งการตายเท่าที่ทราบเบื้องต้น

.....
.....

สถานที่เก็บศพ

.....
.....

ม.๒๓ (๗)

ญาติหรือผู้ติดต่อของผู้ถูกควบคุมตัว (ถ้ามี)

ชื่อ - นามสกุล.....

ที่อยู่ เลขที่..... หมู่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....

หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....

ข้อมูลข้างต้นได้ถูกบันทึกอย่างถูกต้อง ไม่มีผู้ใดจงใจให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบ
ประการอื่นใด พร้อมทั้งได้กระทำต่อหน้าผู้ถูกควบคุมตัว และได้อ่านให้บุคคลดังกล่าวฟังโดยละเอียด
และรับว่าถูกต้องแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ถูกควบคุมตัว

(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้บันทึก

(.....)

กรณีมีการจับกุมตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติฯ ให้รายงานเพิ่มเติมดังนี้

เครื่องมือหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง

.....
.....

สิ่งบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่จับและควบคุมตัว

Download ได้จาก QR Code /ระบบ.....

เหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถทำการบันทึกภาพและเสียง

.....
.....
.....

ภาพถ่ายสภาพร่างกายของผู้ถูกควบคุมตัวในขณะที่ถูกควบคุมตัว

Download ได้จาก QR Code /ระบบ.....

ภาพถ่ายและรายการบัญชีของที่ยึดไว้ให้ในขณะควบคุมตัว

Download ได้จาก QR Code /ระบบ.....

เหตุและพฤติการณ์ในการจับและควบคุมตัวโดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลข้างต้นได้ถูกบันทึกอย่างถูกต้อง ไม่มีผู้ใดจงใจ ให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบ ประการอื่นใด และไม่ได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ถูกควบคุมตัวสูญหายหรือเสียหายประการใด โดยในขณะที่จับกุมได้ แจ้งสิทธิแก่ผู้ถูกควบคุมตัวตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้ทำบันทึกนี้ต่อหน้าผู้ถูกควบคุมตัว และได้อ่าน ให้บุคคลดังกล่าวฟังโดยละเอียดและรับว่าถูกต้องแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้ถูกควบคุมตัว
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้บันทึก
(.....)

หมายเหตุ : ๑. บันทึกการควบคุมตัวซึ่งเป็นคดีให้ส่งมอบให้กับพนักงานสอบสวน พร้อมด้วยผู้ถูกควบคุม เพื่อนำไปรวมเป็นเอกสารในสำนวน

๒. บันทึกการควบคุมตัวซึ่งไม่เป็นคดีให้เก็บในสารบบการเก็บข้อมูลของหน่วย โดยมีระยะเวลา การเก็บตามระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษาเอกสารของราชการ

เอกสารอ้างอิง

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕

พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหายพ.ศ.๒๕๖๕ พ.ศ.๒๕๖๖

พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.๒๕๗๖

คู่มือแนวทางการปฏิบัติรองรับต่อ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทรมาน
และการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.๒๕๖๕